

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretiuu abonamentulu:
 Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.
 " " " " jum. anu 2 „ 50 „
 Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci
 " " " " „ j. a. 7 franci

Pretiuu insertiuniloru:
 Pentru publicatiunile de trei óri ce contien
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele sè se adreseze la Redac
 tiunea dela
 „BISERIC'A si SCÓL'A“
 Ér banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Sinodulu eparchialu alu Aradului.

Continuare din siedinti'a V. (13/30 Aprile.)

Sinodulu continuandu pertractarea referadei comisiunii scolari asupra raportulu senatulu scolariu din Oradea mare, — ie la cunoscentia cá acelu senatu sub decursulu anulu trecut a tienutu 15 siedintie si a resolvitu 951 cauze, cá a mai pertractatu 26 obiecte ca foru judiciaru si 6 cauze disciplinare, cá au cercetatu scól'a scolari de 6—12 ani

p. barb. 6565
 p. fem. 5986

de totu 12.551

Éra dela 12 ani in sus — de totu 216 baieti.

La propunerea consistoriulu oradanu, facuta la insarcinarea Sinodulu de sub Nr. 93. a. trecut, pentru infintiarea unei catedre in Beiusiu pentru cathichisarea teneriloru gr. or. dela archigimnasiulu gr. cath. si scólele normale si cele poporale de statu pentru fetitie de acolo, spre care scopu numitulu Consistoriu cere o suma de 600 fl. v. a. — sinodulu decide:

Infintiarea catedrei recerute in principiu se primese, ér in cátu pentru sum'a de bani receruta, acésta parte a propunerii se reléga la comisiunea epitropésca.

Aratarea Consistoriulu, cá asessorulu referinte de acolo Petru Suci, in anulu trecut a visitatu 73 scóle poporale, cá pentru provederea statiuniloru vacante cu invetiatori — a facutu pasii necesarii, se ié spre scire.

Aratarea Consistoriulu cá in feriile anulu trecut s'au tienutu conferintie invetiatoresci in trei locuri centrale a-le districtulu, — se ié spre scire si se recomanda si mai departe tienerea acestoru conferintie.

Raportulu Consistoriulu referitoriu la tienerea cursuriloru supletorie cu invetiatorii — in feriile mari ale anulu trecut, — si ié spre scire si se recomanda tienerea astoru felu de cursuri si pentru venitoriu.

Aratarea Consistoriulu, cá la cursurile supletorie ordinate din partea Ministeriulu pentru invetiarea limbai magiare in Aradu si Zelau au partecipatu 10 invetiatori; ér la essamenulu din limb'a magiara, ce au avutu locu la institutulu pedagogicu de statu din Deva, a facutu essamenu de calificatiune cu succesu banu unu invetiatoriu, — se ié spre scire.

Consistoriulu oradanu arata cá in decursulu anulu curiute, a recomandat in usulu scóleloru poporale, ca manualu pentru scolari:

a) „Miculu abecedariu“ ilustratu in usulu scóleloru poporali, ca manualu pentru scolari.
 b) „Miculu abecedariu“ 18 table de parete pentru scóle.

c) Metodulu abecedariulu pentru invetiatori, tóte de invetiatoriulu Ioanu Tudnescu din Lipova, se ié spre scire pofindu-se comisiunea anchetaria a esaminá aceste manualu si aflandule corespunditorie, se le recomende scóleloru din intrég'a diecesa.

Aratarea Consistoriulu oradanu, cá inspectorulu regescu de scóle alu comitatulu Biharei, sub pretestu cá in opidulu Beiusiu se afla scóla poporala de statu pentru fetitie, — a opritu fetitiile gr. or. de a frecuentá scól'a nóstra confessionala din locu — comuna cu baietii, pofindu ca baietele nóstre se cerceteze scól'a poporala de statu pentru fetitie.

Atátu comun'a bisericesca din Beiusiu, cátu si Consistoriulu oradanu a apelatu si respective remonstratu caus'a la Ministeriulu regescu de culte si instructiune, de unde inse pana aci n'a venit resultat, la propunerea comisiunii se decide: pasii intreprinsi de Consistoriu se iéu la cunoscentia, éra despre resultatulu obtienutu sè se faca raportu la sesiunea procsima sinodala.

Consistoriulu oradanu in vederea cumca in regulametulu pentru inactivarea fondatiunii „Gavriulu Fauru.“ de Teiusiu, nu este precisatu chiar si anume casulu, daca stipendiatulu la capetulu anulu scolasticu capeta din cutare studiu calculu insuficient séu nu face colloquulu prescriu, séu nu-si substerne testimoniulu séu indicele de colloquiu, — cere modificarea regulametulu. Dupa o desbaterelunga constatanduse, cá regulametulu e destulu de chiaru, se sustine si mai pe departe in vigóre.

Petitiunea stipendistulu Vasiliu Goldisiu din Cermeiu, prin care cere a-i-se votá unu stipendiu anualu de 500 fl. pe restimpulu de 5 ani la universitatea din Cernautiu, — se transpune Consistoriulu spre afacere competentu.

Fiindu timpulu inaintatu, siedinti'a se ridica, anuncianduse cea procsima pre mane diminétia la 10 óre.

Siedinti'a VI. (19 Aprile, 1 Maiu, 10 óre.)

Dupa autenticarea protocolulu din siedinti'a trecuta, se presinta petitiunea comunei Bontiesci pen-

tru desfacerea dela protopopiatulu Halmagiului, re-manendu si pe viitoriu la protopopiatulu Buteniloru. Se transpune la comisiunea organisatoria.

Deputatulu V. Mangra face urmatóri'a propunere: Considerandu cá dreptulu de a regulá si a hotári calificatiunea profesoriloru la institutete pedagogice-teologice in provinci'a nóstra metropolitaná dupa Statutul Organicu, tiene de atributiunea Consistorieloru eparchiali, si de órece pana astadi anca nu existe o lege specialá, care se normeze calificatiunea profesoriloru dela institutul padagogicu-teologicu din Aradu: Consistoriulu eparchialu se indruma, ca pre sesiunea procsima sinodala se elaboreze si se presinte unu regulamentu specialu pentru essaminele de calificatiunile ale profesoriloru ce se voru aplicá la acestu institutu. Se transpune la comisiunea scolara.

Petitiunea Sinodului protopopescu din tractulu Chisineului, cu privire la ameliorarea salarieloruvetiatoresci, — se transpune Consistoriului spre luare in considerare.

Comisiunea petitiunaria prin raportorulu seu Georgiu Feieru cu privire la petitiunea comunei bisericesci Vinga, de a-i-se votá unu ajutoriu la repararea bisericeii si a scoléi, propune -- si se primesce a se transpune Consistoriului, ca dupa impregiurari se impartasiésca numit'a comunitate de óresi-care ajutoriu.

Urméza referad'a comisiunei organisatórie, carea prin referintele Paulu Rotariu cu privire la raportulu Consistoriului plenariu aradanu de sub Nr. 1244. despre activitatea aceluia in decursulu anului espiratu, — propune: datele statistice, cá in decursulu anului trecut s'au tienutu 5 siedintie plenarie, 16 bisericesci, 13 scolare si 11 epitropesci; cá nou alesii asesori onorari Georgiu Feieru si Aureliu Suciu, au intratu in oficiu, — sé se iee la cunoscutia, regretandu-se retragerea membrului multu folositoriu Alesandru Pecicanu; de asemenea si partea raportului, referitoria la esecutarea conclusului sinodalu Nr. 141/1882. in privintia aplicarii uniforme a §-lui 53. din Statutul organicu, apoi a conclusului de sub Nr. 240. referitoriu la arondarea protopopiatelor pe bas'a noului planu de arondare cu 11 protopopiate in teritoriulu acestui consistoriu; si in fine cá proiectulu de regulamentu pentru administrarea fonduriloru diecesane se asterne cu altu raportu separat, — se iea spre scire.

Raportulu Consistoriului de sub Nr. 1247. cá in urm'a arondarei protopopiatelor de la 1. Septevre 1883. corporatiunile protopresbiteratelor: Aradu, Siria. Totvaradi'a, Jenopolea, Chisineu, Halmagi, Lipova si Hassiasiu s'au constituitu de nou, la propunerea comisiunei, — se iea la cunoscutia.

Cu privire la protestele intrate din partea comunelor: Radna, Paulisiu si Sioimosiu din fostulu protopopiatu alu Aradului adnesate la protopopiatulu Totvaradie, prin cari ceru a se incorporá din nou la protopopiatulu Aradului, totu asemenea la rogarea comunelor: Minisiu, Ghiorocu si Cuvinu, din fostulu protopopiatu alu Sirfei, adnesate la protopopiatulu Totvaradie, pentru de a se rencorporá éra si la tractulu Sirfei; apoi referitoriu la petitiunea comunelor: Pustinisiu si Teiusiu prin care cea dantáiu fiindu anesata la B. Comlosiu, cere a se rencorporá la protopopiatulu Timisiorii, ér cea din urma ase adnesá la protopopiatulu Hassiasiu; mai departe cu privire la petitul Sinodului protopopescu alu Chisineului, prin care cere ca centrulu proto-

presbiteratului se fia Chisineulu si nu Giula; mai incolo cererile comunelor: Vadasu si Siepreusiu pentru de ase rencorporá la Chisineu, fiindu mai apró pe de cátu Ienopolea, si in fine petitul Sinodulu i protopopescu alu Hassiasiu, ca pre viitoriu acelu protopopiatu se se numésca alu Belintiului, — din motivulu cá *terminulu* de reclamari anca n'ea espiratu si se póte presupune cá voru mai obveni si alte reclamari, asupra caror'a numai atunci se va potea aduce otarire definitiva, candu se voru cunosce tóte reclamele, — la propunerea comisiunei — sinodulu restitué Consistoriului tóte aceste cereri si proteste cu aceea: ca se le reastérna Sinodulu venitoriu spre deliberare definitiva.

La rogarea altoru comune bisericesci in cauza de arondare, si anume;

- a) Chesia (protopopiatulu Tinca:)
- b) Sintea (protopopiatulu B. Ineu.)
- c) Saldabagiu (protopopiatulu Beiusiu.)
- d) par. protopopu Petru Chirilescu,
- e) a locuitoriloru din Bontiesci,
- f) si a locuitoriloru din Paulisiu —

comisiunea propune: a-se redá tóte petitele Consistorieloru competente, cu insarcinarea ca se le reastérna Sinodulu procsimu din motivele conclusului anterioru. Se primesce.

Asupra raportului Consistoriului plenariu din Oradea-mare, comisiunea propune a se luá la cunoscutia cá: in decursulu anului 1883. au intratu la acestu Consistoriu 1567 esibite si s'au resolutu tóte; cá s'au tienutu 5 siedintie plenarie, cá nou'a arondare s'a pusu in lucrare; mai departe cá s'au luat mesuri pentru indeplinirea protopopiatelor vacante: Pestesiu si Beliu, si in fine cá in decursulu anului trecut, Prea Santi'a S'a Dlu Episcopu diecesanu condusu de interesulu viu, ce-lu are pentru prosperarea bisericeii si a poporului nostru, a cercetatu mai multe comune din protopopiatulu Beliuului, Pestesiuului si Oradii-mari, in fine cá vicariulu episcopescu ca presedintele Consistoriului a visitatu oficiile parochiale, bisericele si scolile din partile Luncei, comisiunea propune si sinodulu primesce: a se luá la cunoscutia, esprimandu-se recunoscutia protocolara Prea Santiei Sale Dlu Episcopu Ioanu Metianu, pentru visitarea partiloru oradane.

Dispositiunile transitórie din cerculariulu alaturatu la acelu raportu se recomanda a se luá la cunoscutia constatandu-se inse cumca acele dispusetiuni nu sunt esecutate in conformitate cu conclusulu acestui Sinodu eparchialu de sub Nr. 162 din anulu 1872. — Sinodulu aviséza Consistoriulu ca se esecute dupa potintia tóte acelea, ér reclamárilu cáte se voru mai insinúá in cursulu anului, se se inainteze procsimulu Sinodu cu propuneri motivate.

In meritul memorandului Sinodului protopopescu alu Vascáului, a petitului comunei Girisiu, a Sinodului protopopescu din Tinca, apoi a memorandului protopresbiterului Vasiliu Papu si alu comitetului parochialu din Beiusiu — totu in caus'a arondarei, la propunerea comisiunei — sinodulu decide: Tóte aceste acte se transpunu Consistoriului cu insarcinarea ca impreuna cu alte reclame eventuale, se le astérna procsimulu Sinodu cu propuneri motivate.

Cu privire la cererea Sinodului protopopescu alu Timisiorii pentru colecte benevole in favorulu infintiandei episcopii in Timisióra, la propunerea comisiunei — se autoriséza Sinodulu protopopescu alu Timisiorii a colectá oferte benevole pentru infintian'd'a

episcopia in Timisióra, deodata inse se constitue ca controla asupra sumelor ce se voru colectá atátu Sinodulu eparchialu cátu si Consistoriulu diecesanu, din care cauza Sinodulu protopopescu se insarcinéza ca in fia-care anu se dee socóta publica in siedinti'a sa, acést'a se se revideze si se se astérna Consistoriulu spre suprarevisiune, ér acest'a se faca raportu Sinodulu despre stadiulu acestei colecte. Sumele colectande au se fie elocate in cass'a de pestrare, eventualu se se cumpere realitati pe séma numitei episcopii.

Sedintia a VII. (19 Aprile, la 4 óre.)

Dupa autenticarea protocolulu siedintiei trecute, se p'ne la ordinea dílei raportulu comisiunei organizatórie, carea prin referintele ei, Paulu Rotariu, cu privire la propunerea Prea Santiei Sale Domnului Episcopu, referitória la ameliorarea lefelora pentru professorii ordinari ai institutulu si la infiintia reá unui fondu de pensuni, — propune si Sinodulu recunóscere in principiu necesitatea si eficacitatea introducerii asia numitulu: „quinquenariu“ in dotatiunea corpulu professorala dela institutulu nostru teologicu-pedagogicu, precum si crearea unui fondu de pensuni pe séma aceluia-si. Din acestu motivu Consistoriulu Eparchiei din Arada, se aviséza a elaborá si presentá viitoriulu sinodu unu operatu specialu, in carele se faca propuneri cu privire la intemeierea fondulu de pensuni si la isvórele lui de sporire; apoi cu privire la marimea si conditionile, dupa cari va avé se urmeze beneficiulu quinquenariulu si alu pensionarei.

Cu privire la raportulu Consistoriulu de sub Nr. 1230. in caus'a colectariloru de bani, a cumperarei intravilaneloru si a edificieloru delanga intravilanulu donatu de baronés'a Sina, a planulu da zidire si a preliminarulu de spese, din cari resulta, cá Prea Santia Sa, cunoscéndu multe lipse ale diecesei, in vér'a anului trecutú a aflatu de bine a escrie o colecta in diecesa in urm'a carei'a s'au oferitu sum'a de 51664 fl. 95 cr., din care inse pana acuma s'au incassatu 30308 fl. 60 cr. ér restulu de 21356 fl. 35 cr. este anca neincassatu, din caus'a, cá este oferitu cu conditiunea de platire in mai multe rate anuale, pre mai multi ani venitori. Mai departe din sum'a incassata de 30308 fl. 60 cr., platindu-se pretiulu cumperarei realitatiloru dela Dómn'a Sina cu 18.514 fl. si alte spese, au mai ramas bani gata: 11.794 fl. 60 cr. si anume: in cass'a de pestrare 9292 fl. 60 cr. intr'unu libelu alu „Albinei“ 140 fl. intr'o obligatiune a „Albinei“ 100 fl. intr'unu cambiu 1000 fl. v. a., catra cari — sperandu cá voru mai intrá si in cursulu anului curinte vre-o 5000 fl. v. a., amu dispune de unu capitalu de 16—17 mii florini. — Si déca vomu mai adauge catra acésta suma si fondurile tasselloru II. si III. cu vre-o 13 000 fl. v. a., cari au aceea-si mentiune, fundulu convictualu si seminariulu — Raia-ciciu, — cu aceea-si mentiune de vre-o 9000 fl. apoi fondulu institutulu pedagogicu-clericalu in suma de vre o 5000 fl., fondulu tipografiei diecesane cu aceea-si mentiune, si preste aceste déca vomu mai luá pre institutulu de adi unu imprumutu de vre-o 20 000 fl. v. a. cu amortisare, care imprumutu se se desplatéscá parte din venitulú acelui'a-si institutu, — dupace se va preface in case de chiria, — parte din colectele, ce voru mai intrá supletórie, — atunci amu ajunge la sum'a de vre-o 65 000 fl. cu care s'ar poté anca in vér'a acést'a cladi institutulu celu nou, cu internatulu, fara a atinge alte fonduri ale diecesei. —

Sinodulu la propunerea comisiunei iea la cunoscentia cumperarile facute in contractele de datulu 8/20 Noemvre, 1883. si 31 Martiu, 1884 si próba ambele cumperari, esprimandu-si totu de-odata deplin'a sa multiamire cu toti pasii inceputi si facuti in acést'a privintia din partea ven. Consistoriu si in deosebi a Prea Santiei Sale Domnului Episcopu diecesanu, carui'a Sinodulu i uréza viétia îndelungata si fericita.

Asemenea se iéu la cunoscentia contribuirile benevole, oferite si platite din partea credintiosiloru, caror'a Sinodulu li esprima in concludu lauda si recunoscentia pentru faptele demne de laud'a si marea religionara-culturala nationala. —

Planulu de zidire se apróba in principiu si in generalu, nu inse in tóte partile sale speciale, anume: se autoriséza consistoriulu a modificá numitulú planu in urmatóriele privintie, precum: a) zidirea se se redice si se se alcatuéscá dupa tóte regulele igienice, ca idea fundamentala si principala ténendu-se inaintea ochiloru concursulu liberu alu aerulu si alu luminei sórelui.

b) Sal'a [aul'a] se se sistemiseze si cladéscá cátu se póte de inalta si marimea ei se fia celu pucinu de dóue ori asia de mare, ca sal'a actuala a institutulu teologicu.

c) Se aviséza consistoriulu, ca nainte de a întreprinde zidirea, se esopereze o suprarevisiune a planulu cu privire la soliditatea materialulu, grosimei ziduriloru si a lemnelloru din partea unui séu doi barbati de specialitate si se póte contu de opiniunile acestor'a.

Preliminariulu speselloru zidirei in suma de 68,898 fl. 48 cr. se apróba, consistoriulu se autoriséza ca spre acoperirea acestoru spese se întrebuintieze:

a) ofertele credintiosiloru, date spre acestu scopu.

b) fondurile tassulu II. si III, in sum'a de 13,000 fl. v. a.

c) fondulu seminariulu si convictualu — Raia-ciciu, in suma de 9,000 fl.

d) fondulu institutulu pedagogicu-teologicu, in sum'a a aproximativa de 5000 fl.

e) fondulu tipografiei diecesane.

f) Unu imprumutu cu amortisatiune, de 20,000 fl. v. a., din fondurile, fóste comune, acum diecesane.

In contra acestei propuneri, respective contra planulu de zidire, dlu Petru Oprisiu, face urmatória contra-propunere:

Considerandu, cá din partea Ven. Consistoriu numai unu singuru planu s'a presentatu pentru edificarea edificielu seminariulu, care planu póte se fia bunu dar póte se fia si reu; considerandu cá in casu déca acestu planu prin experti s'ar judecá de reu, am perde nu numai tempu multu, dar am avé si spese mai multe si considerandu in fine, cá déca ni-ar stá la dispositiune mai multe plannri si preliminare, compuse de specialisti mai eminenti, amu avé prospectu mai multu si mai securu de a poté radicá unu edificiu mai corespundietoriu si mai ieftinu, propune: ca Ven. Consistoriu se fia avisatu, se escrie concursu pentru planu si preliminaru alu institutulu seminariulu, promitiendu totu odata compunetoriulu planulu, care se va affá de experti de celu mai bunu — unu premiu de maximum 500 fl. v. a., care suma numai atunci se se platéscá, déca premiatulu nu va fi totu odata si întreprindietoriulu edificarei.

Carea propunere punendu-se la votu, cade si sinodulu primesce propunerea comisiunii cu adausulu facutu de dep. Vasiliu Paguba, adeca : ca pretiulu definitivu alu edificareii se se stabilésca prin licitatiune publica minueada.

Fîindcă cu privire la locul, unde are se se edifice noulu seminariu, se facu mai multe observări, parte din punctu de vedere igienicu, parte chiar si finantialu, — Prea Santi'a Sa Dlu Episcopu, ca se se evite orice neintielegere, propune : ca nainte de a se votá asupra acestei cestiuni, se se faca oculat'a, si fiindu timpulu inaintatu, propune tienerea oculatei — pe mane de demanétia la 9 óre.

Siedinti'a a VIII. (20 Aprile (2 Maiu.)

Dupace in conformitate cu decisulu de ieri de sub numerulu protocolaru anterioru, toti deputatii sinodali au mersu la locul pentru cladirea seminariului si l'au esaminata din tóte punctele de vedere, dupa reintórcere si intr'unire in sinodu, Prea Santi'a Sa Parintele Episcopu, mai pune odata pe tapetu cestiunea locului.

Deci sinodulu si de adóu'a óra se dechiara multiamitu cu locul si decide cladirea seminariului, dupa cele dispuse in punctulu precedentu.

Se pune la ordinea dílei continuarea desbaterei asupra raportului comisiunii bisericesci.

Petitiunea comunei bisericesci T o p l a, de a-se chirotoni tenerulu Adamu Triponescu de preotu pentru parochi'a vacanta de acolo.

Asemenea petitiunea preotului Iosifu Cadariu din Siusianovetiú de a-i se votá o remuneratiune pre anulu curentu din venitul sessiunii parochiei raduse; ér pre viitoriu a-i se lasá densulu in folosintia acea sessiune, pre langa o arenda anuala in suma de 100 fl. v. a., in fine rogarea unoru poporeni din comun'a B u c o v e t i u pentru deplinirea parochiei a dou'a de acolo, reduse, — la propunerea comisiunii — se transpunu consistoriulu pentru ulteriór'a afacere competentá.

Se pune la ordinea dílei raportulu comisiunii verificatórie, carea prin raportorulu seu, Vasiliu Popu propune si

Sinodulu dechiara de verificatu pre deputatulu *Vincentiu Babesiu*, alesu in cerculu electoralu alu Vingei.

Se pune la ordine raportulu comisiunii scolastice asupr'a activitatii comisiunii anchetarie sinodale, in decursulu anului 1883; carea prin raportorulu seu Emericu Andrescu, arata, cá comisiunea anchetaria a asistatu la esaminile tienute la finea anului scolasticu trecut; si constatandu unele defecte in mersulu instructiunei, a comunicatu acele defecte corpului professoralu pentru luare in consideratiune, ceea-ce — se iea la cunoscintia, avisandu-se totu-deodata comisiunea anchetaria, a-si continuá activitatea si in decursulu anului curinte; ér despre resultatulu se raporteze procsimulu sinodu eparchialu. —

Se pune la ordine propunerea deputatului Vasiliu Mangra, de a se elaborá unu proiectu de regulamentu pentru normarea esamineloru de calificatiune si la propunerea comisiunii Sinodulu enuncia;

Se aviséza consistoriulu a elaborá unu regulamentu pentru regularea esamineloru de calificatiune a candidatiloru de preoti si invetiatori, si a-lu comuicá procsimulu Sinodu eparchialu

Cu privire la propunerea deputatului Vasiliu Mangra, referitória la regularea calificatiunei pro-

fessoriloru dela institutulu pedagogicu-teologicu, la propunerea comisiunii Sinodulu enuncia :

Se aviséza Consistoriulu a elaborá unu regulamentu, prin carele se se normeze cualificatiunea professoriloru dela institutulu pedagogicu-teologicu si a-lu substerne procsimulu Sinodu eparchialu. —

Petitiunea Sinodului protopresbiteralu alu Chi-sineului pentru ameliorarea salarieloru invetiatoresci, se estrada ambeloru Consistórie pe langa insarcinarea, ca se se ingrigésca, ca salarieloru invetiatoresci sistematate se nu se micsoizeze si totu deodata in cadrulu possibilitatii se nisúesca a se ameliorá dotatiunea invetiatoresca. —

(Va urmá.)

Preotulu romanu in faci'a alegeriloru viitórie.

Este negresítu afara de tóta indoie'l'a, cá decâte-ori poporulu romanu din partile aceste e in vre-o stremtorare, ochii toturor'a suntu tîntifi la preotii lui. Déca e vorba despre vre-o intreprindere culturala, se poftesce intrevenirea preotului, fara de care intreprinderea nu succede; déca se inscenéza vre-unu miscamentu politicu, partidele cauta a se fortificá cu spriginulu preotímei, pre care punu celu mai mare pondu in actiunea loru.

Am potea derivá multe conclusiuni din acésta impregiurare, ne marginimu cu de asta-data a constatá — un'a, si aceea este, cá 'preotímea romana si-a conservatu pana acuma autoritatea caracterului, nimbulu demnitatii sale individuali si sociali, insusirea multu laudata a antecesoriiloru ei.

Ca si in alte timpuri multu mai viforóse, asia si acuma — preotii suntu espusi cercariloru midilocite de miscarile politice, ce agitéza spiritele in intrég'a tíera. Alegerile de deputati dietali ni suntu la pragu si partidele pe intrecute se sílescu a cuprinde mai multu si mai multu terenu — deci ele cauta si a nóstra pretenia ca se-si asicure reusírea. Si pe nevrute dara ni se obtude a vorbí la tem'a indicata la fruntea acestui articlu spre a potea prin acést'a face vre-unu servitiu causei nóstre bisericesci-nationali.

Legile tíerei ni permitu nóa preotiloru a ne amestecá in afacerile publice constitutionali, ba ni-an asiguratú si unele prerogative d. e. darea dirépta ni se computa in duplu, prin ce ni se usioréza a deveni virilisti mai cu inlesnire de cátu proprietariloru, negutiatoriloru, meseriesiloru si plugariloru. In lege stá apriatu, cá preotii de miru potu deveni chiar si alesi, déca increderea alegetoriloru ii va onorá cu mandat. Preotii altorú biserici se si folosescu de dreptulu acest'a; se candidéza in mai multe cercuri, unii dintre ei si devinu alesi si n'a fostu dieta ungara dela 1867 incócia, in carea preotímea rom. cat. si

protestanta se nu fia fostu representata prin unu contingentu in proportiune — considerabilu din sinulu ei, ba a fostu casu de si unu superintendentu calvinistu ocupá locu pe bancele deputatiloru. Din candu in candu au fostu casuri, de si preotínea nóstra ortodoxa anca erá representata prin câte unu membru alu ei. — In comitate vedemu multi preoti de tóte confessiunile adunandu-se in congregatiuni; in comunele rurale, preotii mai pretotindenea suntu virilisti si iau parte la intr'unirile comitetului. Prin lege dara suntemu indreptatíti a ni eserceá drepturile constitutionalu ca si ori-care cetatiénu alu patriei; prax'a asijderea ni invederéza, cà ne potemu folosi de votulu alegetoriu, precum si cà avemu dreptu a representá pre alegetori in ori-care corporatiune constitutionalu din tíera. — In Ungari'a propria nu guvernulu, nu singuraticii, nici partidele neromane suntu pricin'a cà noi romanii suntemu prea slabu representati la comitatele, in cari noi formámu majoritatea; numai noi insíne suntemu de inovatítu, déca in corpulu legiutoriu n'avem destui barbati din sinulu nostru; n'entielegerile dintre noi si imbecilitatea de caracteru nationalu-religiosu, interesulu particulariu, si alte asemenea acestor'a ne slabescu. Pressiunea potestatii lumesci are intielesu numai la functionarii supusi, de cari noi nu prea avemu, dar nu si la alegetorii independenti.

Invederéza din cele espuse. cà slabí'a nóstra se nu o derivámu totu dela altii, cari tindu a se asecurá macar si prin noi, ci se o aflámu si la noi acasa. Drepturile si favorurile nu vinu de sine, ci acele trebue se le eluptámu pe cale constitutionalu si prin prudintia. — Ce e dreptu, nationalitatea nóstra si deci si preotínea ei in luptele aceste suntu intimpinate cu unu feliu de recéla, mai multu, — cu dusmanía — din partea compatriotiloru nostrii, cari n'au incredere in sinceritatea nóstra; chiar pentru acést'a se cade se pasímu la midilocu si se dovedimu, cà patriotismulu nostru nu se póte trage la indoiéla; cà preotii romani cari mai multu de câtu ori-cari alti preoti necontenitu vérsa rogatiuni pentru bun'a sporire a Imperatului-rege, pentru ostasii lui si pentru „inal't'a stepanire“ si pentru pacea si liniscea dintre ómeni, — nu potu se fia timbrati cu epitetu de nepatriotici, in care epitetu aflámu noi o vatemare a caracterului nostru si a bisericeii sante, carei'a servimu; trebue se demustrámu cà biseric'a nóstra afara de legaturi dogmatice si canonice nu are de a face cu natiunile din alte tieri, de-si de o confessiune cu noi; tóte fortiele nóstre cetatienesci le punemu in servitiulu si spre binele patriei, in care traimu si pentru care voimu a traí si a mori. — De alta parte si totu in legatura cu acést'a avemu in de-

torintia a ne luptá pentru asecurarea esistintieii nóstre nationali, ca se ni pestrámu si cultivámu limb'a si nimbulu nationalu romanu, precum adeca si biseric'a nóstra este romanésca, deci nationala. Omu cu minte nu ni va luá in nume de reu acést'a tendintia; pentru acést'a nimenea nu ne va potea vinovatí. Preotulu romanu ca factoru principalu in viéti'a poporului romanu, are detorintia a nisuí la conservarea caracterului adeca a limbei si nationalitatii acelu poporu, fara de care insusi poporulu ar incetá d'a mai traí ca atare.

Dorintí'a nóstra este atátu de simpla si atátu de naturala, in câtu ea nu póte insuflá temeri nici intr'unu patriotu prudentu; interesulu nostru e justificatu cu motive neresturnabile, — precum directe nici nu se incérca nimenea a-lu resturná. — Noi nici cu unu pretiu nu ne potemu invoí se abdicemu de limb'a si nationalitatea nóstra ca d. es. israelitii, cari propriaminte nici n'au limba viia, cari in scóla si biserica si-schimba limb'a dupa impregiurári, si-schimba chiar si numele familiaru: ci noi voimu abunaóra ca sasii evangelici si ca magiarii reformati, ori ca secuii unitari — se ne conservámu si in direptiune naturala se cultivámu totu ce am mostenitu dela parinti, ca éراسi se le lasámu urmaşiloru nostrii ca drépta ereditate. — Candu vomu abdíce noi la drepturile positive, am incetatu a mai traí ca biserica viia nationala.

Noi preotii bisericeii romane se nu facemu alta, de câtu ceea-ce facu preotii rom. cath., preotii protestanti si unitari. Se ni analisámu interesele generali ale bisericeii si natiunei nóstre si se nisuímu a le radicá la valóre. — Ni-ar stá reu si ar fi in detrimentulu causei, a ne sfasiá in partide; mai reu inse ar stá acelor'a, cari interesele poporului le-ar vinde pentru castigulu seu; unulu ca acest'a multu detrage din védi'a si nimbulu preotínei. — Déca noi romanii insusi nu am potea formá o partida de sine, séu in cutareva cercu n'amu potea pune candidatulu dintre barbatii nostrii, — se spriginimu pre acei'a. pre cai ni ii va recomandá o corporatiune din sinulu nostru, auctorisata anume spre acést'a, ca se fia solidaritate intre noi: pastorii si turmele la olalta.

Asia facu preotii tuturoru bisericiloru din tíera, asia se facemu si noi.

Efectele stricatióse a beuturiloru spirituóse si vindecarea loru.

O negura intunecósa s'a latítu in multe locuri asupra poporului, carea-i opresce cultur'a, lu-impedeca in desvoltare. Acésta negura este unu inimicu alu omenimei, care atrage pre omu, lu-léga de sine, in fine i-curma viéti'a.

Descrierea acestui inamicu o face unu barbatu invetiatu — Jean Paul — prin urmatóriile cuvinte: „Nenorocirea, ce aduce gustarea aceea, ce o tiene poporul de folosítória, este mare; ea nu cuprinde numai pre unu omu, ci pre toti confratii si urmatórii lui. Pre câtu se crede, că se vede reulu acest'a pe a-tátu de desu se vedu urmarile lui, cari intuneca, slabescu, ruinéza si nimicescu spiritulu si viéti'a individului, si cu incetulu a unui poporu. O! de acumu cunósce pre acestu inamicu, díce Jean Paul, amu aflá pre celu mai mare factoriu de rele, care ni o-presce desvoltarea si cultur'a; de l'am fi esaminatu mai nainte, am fi aflatu, că e blastemulu celu mai mare, de care ne infiorámu.“ Este pretiuita si imbracisatu acestu veninu de catra poporu, aপরاندুলu cu trupu si cu sufletu si iubindu-lu mai multu, ca pre sine insusi. Acestu amicu alu lui, — lu-sustiene ca pre unu sustienetóriu alu poteriloru, pe când elu este unu puiu diavolescu, care usca anim'a, ruginesce plomâniile, face de schinteia ochii, strica partile sufletului si golesce pung'a omului. Scurtu dísu: cutropesce individulu si averea, lu-impinge la prepastia si nenorocire.

Nu vóiescu a descrie aci pe largu cari suntu efectele stricatóse ale beuturilor spirituóse, deórece suntu cunoscute mai fiacarui omu, carea cunoscintia si-a castigat'o prin esperintia.

Tóta ran'a se vindeca cu mai mare usioretate cându n'a ajunsu a se desveli pe corpu in gradu mai mare si a apucá radecini poternice. Fiindcă se vindeca mai usioru in astfelu de stadiu, trebuie se-i venimiu in ajutoriu spre a-i curmá poterea latírei. Omulu devine in patima din dí in dí asia, încátu elu insusi nu e in stare a se predomni, ci se lasa sedusu de patim'a sa, ca unu animalu si se face sclavulu acelei patime. — In asemine chipu stámu si cu patim'a beuturii, ea s'a latítu din bordeiu pâna in salóne, dela celu mai prostu pâna la celu mai cultu, dela celu teneru pâna la celu betranu.

Care este locul vindecarei, si mediculu celu chiamatu mai de aprópe alu acelei patime la tempulu acomodatú? Omulu, cându vine pre lume, e nepotintiosu, si e avisatu la ajutoriu strainu. Poterile sale fisice si spirituale se afla inr'o stare dormitanda, dar cu incetulu se destépta, cultiva si in fine ajunge la culmea perfectiunii lor; si pentruca acést'a se se póta realisá câtu mai siguru si temeinicu, se pretinde a-i veni in ajutoriu si a nu-lu lasá in cursulu liberu alu sortii, căci usioru póte cadé victim'a impregiuráriloru periculóse.

Multe impregiurari esterne, parte favorabile, parte periculóse, influintiéza asupra copilului; dar cu tóte aceste influinti'a cea mai decídiétória o au maiorenii séu ómenii crescuti, cari se cunosc pre sine si lumea esterna.

Sórtea unui baiatu e pusa in mâna educatoriului. Dela educatoriú depinde faricirea ori netericirea ómenimei; elu este chiamatu a pune basa solida si temeinicu ómenimei, căci la casu contrariu, fiindu educatu pre nasipu, se nemicesce. Si fiindca educatoriulu are missiunea cea mai grea pre suprafati'a pamentului, vine intrebarea, — vréndu-nevrédu, de — sine: cine are se fia educatoriú? — Scurtu potemu spune: acel a, care e capace a pune basa solida la ferícirea ómenimei.

Vai de acea scóla, unde invetiatoriulu insusi e predomniatu de patim'a betíei, ori cade in cadrulu celoru umbriti! Elu ca mediculu celu mai de aprópe alu vindecarii beuturilor spirituóse, se dee astfelu de

exemplu, carele ardebui se fia lumina inaintea poporului si a prunciloru supusi sie-si spre crescere, implinindu-si scumpele detorintie conformu missiunii sale.

Au traitu ómenii si inainte de a fi ajunsu veninulu acest'a la noi, si astadi traiescu ómeni, cari nu béu spirituóse.

Se cade, ca si noi ca cei chiamati la vindecarea acestei bóle veninóse si nevindicavere prindéndu radecini, se nu ne marginimiu la vorbirea tinuta ca tra prunci si parinti, ci noi insisi se li premergemu cu exemplu. „Vorbéle misica, esemplele atragu.“ Se nu crutiámu ostenél'a, ci din tóte poterile se scótemu acestu inamicu din poporulu nostru, ca unii caror'a ni stá in santa detorintia — cu atátu mai vîrtosv, căci ne-amu dedicatu pre acésta cariera.

Esperinti'a ni dovedesce destulu de lamuritu, că uneori invetiatoriulu celu mai energicu, mai zelosu si mai cualificatu nu póte impliri detorintiele sale, respective — a ajunge la scopu; si acést'a pentrucá parintiú strica ceea-ce tocmesce invetiatoriulu.

Apropianduse tempulu ca prunculu se mérga la scóla, famili'a are se remana bas'a educatiunii si pe mai departe; cu tóte aceste — parintiú in sisi fortíeaz prunculu la multe rele, mai alesu la patim'a betíei.

Cei cari s'au invertitu intre poporu, s'au potutu convinge, cum mamele din adinsu dedau baiatii loru cu rachiú ca se dórma, se aibe apoi pace de ei, — altor'a se dá ca se nu descréscá; in cele mai multe căsi inse vinarulu e privitu ca unu midilocu de nutrire si ca o beutura alésa, carea nu póte se remana afara de la nici o convenire mai alésa séu dela o mancare, unde o familia mai númeroasa au cuprinsu locurile dimpregiurulu mesei; a nu dá si baiatiloru din ceea-ce gusta parintiú, dupa conceptulu poporului de rendu, — ar insemná o nemila, tirania.

Eu credu si sum convinsu că reulu acest'a l'am potea sterpi noi — invetiatorii. Se sfatuimiu adeca pruncii scolari se uréscá beatur'a acea spurcata si otraveósa. Mai mari lucruri au seversítu invetiatorii spre binele ómenimei si acestu reu lu-vorú alungá de voru vré.

Preotulu in bisericá si invetiatoriulu in scóla multu folosu potu produce pentru poporu; cu tactu bunu ei potu scóte si beatur'a primejdíosa din comuna. — Ei si numai ei.

Galsia, Aprile 24 1884.

Invetiatoriulu.

Din Romani'a.

Inregistrámu dupa „Revist'a teologica“ din Iasi urmatória descriere a unui actu solemnú.

Punerea petrei de temelía a seminariului din Romanu. — Diu'a de 23 Aprile erá fixata pentru punerea petrei de temelía a seminariului, care se cladesce in Romanu.

Anca de demanétia, elevii toturor scóleloru cu stégurii respective, avendu in fruntea loru pre dd. profesori si pedagogi, se gaseau adunati in curtea Episcopíei, unde autoritatile civile militare, precum si unu numerosu publicu, favorisatu de timpulu frumosu alu dílei, se intiesau intr'unu tipu ne mai vediutu pana acuma la noi.

Dupa terminarea Santei Liturgii, Em. Sa Episcopulu Melchisedecu, incungiuratu de unu numerosu cleru, pasí la locul unde se construesce seminariulu

si acolo fiindu de fatia dlu ministru de culte cu directoarele seu, dlu Prefectu, dlu Presiedinte alu comitetului, dlu ingineru-architectu Orescu si o multime de alti functionari si notabilitati a orasiu'ui, a procedata la santirea apei, care s'a oficiatu in sunetulu placutelor tonuri a corului nostru vocalu; in diferite restimpuri, music'a regimentului a executatu mai multe arii.

Dupa terminarea acestui Santu oficiu, Stimatulu nostru profesoru Gheorge Radu Melidonu a tienutu unu discursu cu cunoscutulu seu talentu si verv'a sa originala, care este si farmeculu cunoscutu alu tuturor vorbiriloru sale, terminandu intr'o viia plóia de applause. Dlu ministru a cetitu unu discursu, care cuprindea multa eruditiune si desfasiurarea intereselor, care presinta infintiarea unor asemenea institutiuni si alte multe cuvinte caldúrose, care au fostu primite de catra asistenti intr'unu insufletitu strigatu de „ura!“ Dupa dlu ministru a vorbitu dlu deputatu Paulu Strajescu, care in pucine cuvinte dar bine semtíte, a pusu in relief importantia acestei institutiuni si aceea ce se detoresce intru realisarea ei, Em. S. Episcopulu Melchisedecu, care n'a crutiatu nici ostelele nici sacrificiele materiali.

Terminandu-se discursurile, dlu Ingineru-architectu Orescu, insarcinatu cu terminarea lucrariloru acestoru cladiri, a datu cetire actului commemorativu dresatu cu acésta ocaziune si care subscriindu-se de catra Em. S. Episcopulu, dlu ministru, dlu prefectu si ceialalti demnitari, — s'a asediatu intr'unu tubu si Em. S. Episcopulu si dlu ministru incingendu siurtiulu de zidariu, cu maiestriele de argintu, asiediara documentulu impreuna cu pétr'a fundamentala.

Serbarea se terminà in sunetulu musiciei vocale si a musiciei regimentului, imprastiindu-se lumea sub impressiunea celei mai placute serbatori.

Dóue telegrame de felicitare si multiamire au fostu espedate la Bucuresci, una M. S. Regelui si alt'a Dlui I. C. Bratenu primului ministru.

D i v e r s e .

* **Incasarea speselor cultului** Spre orientare atragem aleutiunea celor interesati la urmatori'a resolutiune data de inaltulu Ministeriu reg. ung. de interne, din incidentele cà, biseric'a evangelica din *Szarvas* a pretinsu dela antisti'a comunala se-i incasessie darea bisericesca (egyházi adó) ceea-ce la noi e identicu cu specele cultului. — Prin resolutiunea de snb intrebare s'a respinsu cererea numitei comune bisericesci enuciandu-se cà: *darile ce bisericile autonome in sfer'a de competintia le eicetédia pre credintiosii loru, numai la casu de denegare se incasessia* — prin organele bisericesci — *cu asistintia a autoritatii administrative civile*, ér cererea pentru intrevenire (segédkezés) nu o face antisti'a bisericesca (la noi comitetulu parochialu), *directe*, ci ceea are se se faca *eschisivu* prin concernintele oficiu protopresbiteralu.

* **Semnu de dusimania.** — Din Clusiu ni sosescu triste impartasiri. Romanii de acolo adeca ca si intr'alti ani asia si acuma s'au intrunitu in presér'a de 3/15 Maiu intr'unu otelu ca se serbeze aniversari'a proclamarii libertatii romaniloru la 1848. Au fostu inse atacati de o multime de poporu magiaru mai vertosu de junii studenti dela universitatea de acolo, cari au navalitu in otelu asupra romaniloru si ii-au atacatu cu vorbe necuviintiose, ba se afirma

cà chiar si cu putere fisica; glótele au demonstratu apoi naintea par. Dr. Silassi, prof. de limb'a si literatur'a romana dela universitate, naintea dloru advocati Coroianu si Isacu spargendu-li ferestrele, s'au apropiatu chiar de biseric'a gr. cat. romana si in turbarea loru barbara nu s'au sfiitu a sparge portile bisericiei. — Peste dóua díle apoi aprinsera in publicu „Gazet'a Transilvaniei“, care a cutezatu a publicá o telegrama despre brutalitatea acest'a scandalósa. —

* **Himenu.** — Dlu *Eutimiu Panta* proprietariu in Pecica rom. in 29 Aprile si-a serbatu logodu'a cu dsiór'a *Emilia Georgeviciu* in Batania pe 1 Maiu n.

* **Sieptedieci si dóue casatorii intr'o dí.** In Viena si suburbiile ei Martia trecuta izraelitii au incheiatu 72 casatorii. Caus'a multimei casatorieloru din acésta dí este, cà izraelitoru preste totu li este interdísu a pasí la casatoria intre pasci si rusalii numai in diu'a 33-a dela pasci suntu dispensati. Datin'a acést'a o deriva ei anca de pe timpulu robiei din Vavilonu, candu a fostu eruptu si o mare mortalitate intre prunci, carea numai dupa grasare de 32 díle s'a domolitu; intru aducerea aminte de scaparea din primejdia, ei si astadi jubiléza díu'a a 33-a dupa pasci si se tiene fericita acea paruchia, carea in numit'a dí póte pasí la casatoria.

† **Necrologu.** Subscriulu cu anima franta de durere, aducu spre trist'a cunosciintia tuturor rudeniiloru, amiciloru si cunoscutiloru, perderea multa iubitei si neuitatei *confidentiatei mele Iuliana Militariu*, carea suferindu scurtu timpu de ingrozitorulu morbu de peptu in etatea sa cea frageda, in diua de 12 Aprile st. n. 'si-dedú blandulu ei sufletu in manile Creatoriului. Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata! A. Bradeanu, inv.

* **Candidati de deputati** in comitatulu Aradului pana acuma suntu: in insasi cetatea *Aradu*: Aczél Péter (op. mod.); Falk Miksa, redactorulu dela „Pester Lloyd“ (guver.) si Müllek Lajos (part. indep), in cerculu *Pecica*: cont. Károlyi Tibor (gouv.) si Gáál Jenő (op' mod.) in cerculu *Chisineului*: Br. Bánhidý Béla (gouv.) si cont. Wenkheim Frigyes (op. mod.) in cerculu *Síríei*: Bohus László (gouv.) si Urbán Iván (op. mod.), in cercalu *St. Anei*: Bohus Zsigmond (gouv.) si c. Zsilinszky Róbert (op. mod.). — In cercurile lenopolei, Josasiului si Radnei anca nu s'au facutu candidari formali; se vorbesce, cà aceste uru fi rezervate pentru romani. Partid'a romana din comitatu si-reservéza actiunea pana dupa tienerea conferintiei nationali din Sibiu, carea e convocata pe 1 Ian. n.

➤ **Avisu.** In tipografi'a diecesana rom. gr. or. din Aradu se primescu 2 elevi. Informatiuni detaiate impartasiesce administratiunea tipografiei.

C o n c u r s e .

Conform decisului Consistorialu de dto 31 Martie Nr. 997 prin acést'a se escrie concursu pentru statiunea invetiatorésca rom. profesionala din comuna *Halalísu*, ca terminu de alegere pe 20 Maiu 1884 st. v., candu se va tienea si alegerea.

- Emolumintele suntu in bani 100 fl.
- in relutulu deputatului invetiatorescu 92 fl.
- Spese la conferintie invetiatoresci 8 fl.
- Pentru curatoritu 6 fl.

e) 8 jugere pamentu de pasiune si padure pe dealu

f) 10 orgii de lemne in natura.

g) Cortelu liberu cu gradina de legumi.

Dela recurrenti se recere se aiba testimoniu de cualificatiune si se se presinte in vre-o Dumineca séu serbatóre la S. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursele instruite in sensulu Stat. org. adrese Comitetului parochialu din Soborsinu se le substérna Pré On. Domnu Vasiliu Belesiu protopresbiteru in Totvaradia per Soborsin.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Vasiliu Belesiu**, m. p. protopresb.

Conformu decisului Consistorialu de dto 31 Martie Nr. 997 prin acést'a se escrie concursu pentru stationea invetiatorésca rom. confessionala din comuna **Temesesti**, cu terminu de alegere pe **20 Maiu 1884 st. v.** canda se va tienea si alegerea.

Emolumintele sunt:

a) In bani gata 100 fl.

b) In relutulu deputatului invetiatorescu 92 fl.

c) Pentru conferintiele invetiatoresci 8 fl.

d) Pentru curatoritu 6 fl.

e) $\frac{1}{2}$ sessiune pamentu pe dealu parte aratoriu parte padure.

f) 10 orgii de lemne in natura din care se va incaldi si scól'a.

g) cortelu liberu cu gradina de legumi.

Dela recurrenti se recere se aiba testimoniu de cualificatiune si esamenu din limba magiara, si se se presinte in vre-o Dumineca séu serbatóre la S. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu. — Recursele instruite in sensulu Stat. org. adrese Comitetului parochialu din Soborsin se le substérna Pré On. Domnu Vasiliu Belesiu protopresbiteru in Totvaradia per Soborsin.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Vasiliu Belesiu**, m. p. protopresb.

Conformu decisului Consistorialu dto 31 Martie a. c. Nr. 997 prin acést'a se escrie concursu pentru stationea invetiatorésca dela scól'a vechia din **Soborsinu**, cu terminu de alegere pe **3 Iuniu st. v. 1884** candu se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: 1) In bani gata si relutu 231 fl. 40 cr. in care suntu computate si lemnele atâtu a invetiatoriului câtu si pentru incalditulu scôlei.

2) Unu patrariu sessiune pamentu estravilanu pe dealu, din care $\frac{1}{4}$ jugeru e cu via éra cela-laltu e parte aratoriu parte pascu, si padure.

3) Pentru conferintiele invetiatoresci 12 fl. 50 cr.

4) Pentru scripturistica 6 fl. 50 cr.

5) Cuartiru liberu cu 2 chilio, grajdu si gradina de legumi.

6) Dela immormentari unde va fi poftitu 50 cr.

Dela recurrenti se recere se aiba testimoniu de cualificatiune si esamenu de limb'a magiara, si se se presinte a se presentá in vre-o Dumineca la Sta biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu, — avendu fiitoriulu invetiatoriu a implini si functiunile cantorale, si astfelu recoursele instruite in sensulu Stat. organicu adrese Comitetului parochialu

din Soborsinu se le substérna Pré On. Domnu Vasiliu Belesiu protopresb. in Totvaradia per Soborsin.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Vasiliu Belesiu**, protopresbiterulu Totvaradiei.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de suplentu pre langa veteranulu invetiatoriu Ilie Nicoliciu la scól'a rom. gr. or. din **Gals'a**, pre **13 Maiu st. v. a. c.**, in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 1) 150 fl. in bani gata 2) 6 cubule de grâu 6 cubule cucuruзу 3) $\frac{1}{3}$ sessiune de pamentu, din care $\frac{2}{3}$ e fenatiu 4) 10 orgii de lemne din care are a-se incaldi si scól'a 5) 20 fl. curatoratulu scôlei 6) 7 fl. pentru scripturistica 7) 12 fl. conferintia 8) 5 fl. varuitulu scôlei 9) cuartiru cu gradina de legume. — Alesulu suplentu se va impartasi pre jumătate din salariulu amintitu si anume: dela positia 1-5 pana dupa mórtea, eventualu pentru pensionarea fostului invetiatoriu.

Recurentii suntu avisati, a-si trimite recoursele loru protopopulu tractualu si inspectoriu de scóle Georgiu Popoviciu in Siri'a (Világos) adrese comitetului parochialu instruate conformu Stat. org. si a articolului din lege XXXVIII 1868, avendu a laturá dela inspectorulu apartienetoriu atestatu despre obtinerea esamenului cu pruncii — la casu de-a functionatu ca invetiatoriu — cu calculu de lauda. — Cei cu clasa si cari suntu versati in pomicultura, horticultara si stuparitu, voru fi preferiti.

Alesulu invetiatoriu nu va mai cadé sub alegere ei va fi alesu definitivu.

Recurentii suntu avisati, a se presentá in S. biserica, a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu cercualu.

Concurse de licitatiune minuenda.

Comun'a bisericésca gr. res. din **Otlac'a**, deschide concursu de licitatiune minuenda pre **21 Maiu st. v.** pentru repararea S. biserici si gatirea a loru dóne porti de feru.

Informatiune despre conditiunile referitórie la intreprinderea acestei lucrari, este a se cere dela presiedintele com. parochiale si preotimea locala.

Otlaca 1 Maiu 1884.

Comitetulu parochialu.

Comitetulu parochialu gr. or. rom. din opidulu **Zarandu**, conformu preliminarului de spese se escrie concursu de licitatiune minuenda, pentru repararea S. biserici atâtu din launtru câtu si din afara, pretiulu de esclamare e 500 fl. licitatiunea se va tienea in localitatea scôlei.

Se avisédia intreprindietorii ca pe terminulu de **28 Maiu st. v.** adeca a 2-a di de Rusali óra 10 inainte de amédi, fiindu prevediuti cu vrediulu de 10% a se presentá, inchiendu-se contractulu se va asterne Ven. Consistoriu pentru aprobare.

Zarandu la 28 Maiu 1884.

Vasiliu Olariu, m. p.
not. comitetului.

Iuliu Bragea, m. p.
parochu.